

1) Give the perfect paradigm of the following verbs: √लिख् 'to write'; √युध् 'to fight'; √दृश् 'to see'.

√लिख्		Sg	Du	Pl
Active	1p	लिलेख	लिलिखिव	लिलिखिम
	2p	लिलेखिथ	लिलिखथुः	लिलिख
	3p	लिलेख	लिलिखतुः	लिलिखुः
Middle	1p	लिलिखे	लिलिखिवहे	लिलिखिमहे
	2p	लिलिखिषे	लिलिखाथे	लिलिखिध्वे
	3p	लिलिखे	लिलिखाते	लिलिखिरे

√युध्		Sg	Du	Pl
	1p	युयूध	युयुधिव	युयुधिम
	2p	युयूधिथ	युयुधथुः	युयुध
	3p	युयूध	युयुधतुः	युयुधुः
	1p	युयुधे	युयुधिवहे	युयुधिमहे
	2p	युयुधिषे	युयुधाथे	युयुधिध्वे
	3p	युयुधे	युयुधाते	युयुधिरे

√दृश्		Sg	Du	Pl
	1p	ददर्श	ददृशिव	ददृशिम
	2p	ददृशिथ	ददृशथुः	ददृश
	3p	ददर्श	ददृशतुः	ददृशुः
	1p	ददर्शे	ददृशिवहे	ददृशिमहे
	2p	ददृशिषे	ददृशाथे	ददृशिध्वे
	3p	ददृशे	ददृशाते	ददृशिरे

2) Analyse and translate the following forms.

Example: विवेश 1st and 3rd Sg Perf Ind Act of √विश् 'to enter' → 'I entered' or 'he entered'

- १) ववृधे → √वृध् 1p/3p, sg, mv → я(он) рос
- २) चिच्छिदिम → √च्छिद् 1p, pl → мы отрезали
- ३) युयजुः → √युध् 3p, pl → они сражались
- ४) ववर्त → √वृ 1/3p, sg → я(он) покрыл(выбрал)
- ५) ववृत → √वृ 2p, pl → вы покрыли(выбрали)
- ६) रुरुधुः → √रुध् 3p, pl → они препятствовали
- ७) तुतोषिथ → √तुष् 2p, sg → ты радовался, удовлетворялся
- ८) बभाषिध्वे → √भाष् 2p, pl, mv → вы говорили
- ९) जगृहे → √ग्रह् 1/3p, sg, mv → я(он) взял
- १०) बुबोध → √बुध् 1/3p, sg → я(он) проснулся, понял
- ११) ददृश → √दृश् 3p, pl → они увидели
- १२) ददर्श → √दृश् 1/3p, sg → я(он) увидел
- १३) जहृषे → √हृष् 1/3p, sg, mv → я(он) был счастливым, волновался
- १४) तुष्टुवुः → √स्तु 3p, pl → они славили
- १५) विविशिरे → √विश् 3p, pl, mv → они входили
- १६) बिभ्युः → √भी 3p, pl → они боялись

- १७) दुद्रुविरे→√द्रु 3p, pl, mv → они бежали
 १८) शुश्रुवे→√श्रु 1/3p, sg, mv → я(он) слушал
 १९) बभ्र→√भृ 2p, pl → вы несли, держали
 २०) बुभुजिवहे→√भुज् 1p, du, mv → мы двое ели, наслаждались
 २१) जहर्ष→√हृ 1/3p, sg → я(он) взял
 २२) निन्य→√नी 1/3p, sg \ 2p, pl → я(он) вел, вы вели
 २३) निन्ये→√नी 1/3p, sg, mv → я(он) вёл
 २४) जहे→√हृ 1/3p, sg, mv → я(он) взял
 २५) निन्यतुः→√नी 3p, du → они двое вели
 २६) मम्राते→√मृ 3p, du, mv → они двое умерли
 २७) युयुधे→ 1/3pl, sg, mv → я(он) сражались
 २८) ववृधुः→2p, du → вы двое росли
 २९) बुबुधिमहे→√बुध् 1p, pl, mv → мы поняли, проснулись

3) Give the perfect form as listed in brackets.

- a) √लिख् (1st Pl Act) → लिलेखिम
 b) √शुभ् (3rd Sg Act) → शुशूभ
 c) √युज् (2nd Pl Act) → युयुजिष
 d) √तुष् (3rd Pl Act) → तुतुषुः
 e) √भुज् (1st Sg Mid) → बुभूजे
 f) √मुच् (1st Sg Act) → मुमूच
 g) √मुच् (3rd Sg Mid) → मुमु
 h) √युध् (1st Pl Mid) → युयुधिमहे
 i) √लिख् (2nd Pl Act) → लिलिख
 j) √बुध् (1st Pl Act) → बुबूध
 k) √छिद् (1st Sg Act) → चिछेद
 l) √विश् (2nd Sg Act) → विविथ
 m) √वृत् (3rd Du Act) → ववृततुः
 n) √हु (3rd Pl Act) → जुहूः
 o) √श्रु (1st Sg Act) → शुश्रुव
 p) √युज् (3rd Sg Act) → युयुव

READINGS

The Source of True Strength

बुद्धिः यस्य बलम् तस्य निर्बुद्धेः तु कुतः बलम् ।

Разум у кого сила у того, у неразумного же откуда сила?

पश्य सिंहः मद-उन्मत्तः शशकेन निपातितः ॥

Смотри, лев, гордостью опьянённый, зайцем повержен.

Imperfections of Beauty

ग्रन्थिलतया किम् इक्षोः किम् अपभ्रंशेन भवति गीतस्य ।

Что с того, что (пара)глаз узловаты, что с того, что песня просторечна?
किम् अनार्जवेन शशिनः किम् दारिद्र्येण दयितस्य ॥

Что с того, что месяц искривлен, что с того, что любимый беден?

The Sun's Splendour Surpasses All

नक्षत्रे अग्नौ इन्दौ उदरे कनके मणौ दृषि समुद्रे ।

В(среди) звезде, в огне, на луне, в жемчуге, в золоте, в самоцвете, глазу, в океане
यत् खलु तेजः तत् अखिलम् ओजायितम् अब्जमित्रस्य ॥

Которое действительно сияние то, целиком превосходимо солнцем

A Matter of Perspective

अस्ति दक्षिणा-पथे सुवर्णवती नाम नगरी । तत्र

Есть на юге Индии город по имени Суварनावати. Там
वर्धमानः नाम वणिङ् निवसति । तस्य प्रचुरे अपि

по имени Вардхамана купец живет. Хоть богатства
वित्ते अपरान् बन्धून् अतिसमृद्धान् अवलोक्य पुनः अर्थवृद्धिः

большого, на других родственников очень богатых глядя, опять – увеличить богатства
करणीया इति मतिः बभूव । यतः अधः अधः पश्यतः

надо – такая мысль возникла. Ибо (у) всегда вниз смотрящего
कस्य महिमा न उपचीयते । उपरी उपरि पश्यन्तः सर्व

чьё величие не возрастает? Всегда вверх смотрящие все
एव दरिद्रति ॥

ведь чувствуют себя бедными.

Different Kinds of Dangerous

स्पृशन् अपि गजः हन्ति जिघ्रन् अपि भुजंगमः ।

Даже прсто касающийся слон убивает, даже просто нюхающая змея убивает
हसन् अपि नृपः हन्ति मानयन् अपि दुर्जनः ॥

Даже просто улыбающийся царь убивает, дурной человек - даже просто выражающий
почтение.

Karṇa's Skill and Prowess in the Fight

मृग-मध्ये यथा सिंहः दृश्यते निर्भयः चरन् ।

Среди оленей как лев видится, бесстрашно движущийся
पाञ्चालानाम् तथा मध्ये कर्णः अचरत् अभीतवत् ॥ ५६ ॥

Среди Панчалов так Карна двигался бесстрашный.
यथा मृग-गणान् त्रस्तान् सिंहः द्रावयते दिशः ।

Как стада оленей, дрожащих, лев заставляет бежать во все стороны
पाञ्चालानाम् रथ-व्रातान् कर्णः द्रावयते तथा ॥ ५७ ॥

Так Панчалов отряды колесниц Карна разгоняет

सिंह-अस्यम् च यथा प्राप्य न जीवन्ति मृगाः क्वचित् ।

И как в лапы льву попав где-либо не выживают олени
तथा कर्णम् अनुप्राप्य न जीवन्ति महारथाः ॥ ५८ ॥

Так к Карне приблизившись, не остаются в живых великие колесничие.